

H
 SERMONES
ANIMALIVM BRVTORVM
 TESTIMONIS ATQVE EXEMPLIS
 PROBAT
 ATQVE
AD ORATIONEM
VALEDICTORIAM
COMMITITONIS PROBI AC INDVSTRII
 INVITAT

M. IO. GOTTL. BIDERMANN. R.

FREIBERGAE,

Litteris SAM. FRIDER. BARTHELII.

CXXII.

Inter alia momenta, ex historia de paciente Iesu de prompta, quae largam disputandi segetem generunt, galli cantus, quo Petrus pudicatus et ad resipicendum commotus fuit, merito resertur. Quoniam enim illud animal in urbe Hierosolymitana nutriti, lege Iudeorum prohibutum erat, omnem fere fidem excedit, si statuas, galli cantantis vocem ex locis remotis potuisse Hierosolymis exaudiri. Quod dubium ut tollerent Iudeorum magistri, docuerunt, a) per cantum galli clamorem certi viri intelligendum esse, qui singulis mane ante ortum aurorae dicta in urbe socios his verbis excitauit; Sacerdotes, ad optis vestrum! Leuitae ad suggestum! Israëlitae ad stationem! Ad quam sententiam recentiori aetate I. G. ALTMANNVS accessit, gallum, qui Petrum ad poenitentiam excitauit, in buccinatorem vel cornicinem stationarium transformans. b) Alii vero in historia de Petro, per gallum cantantem monito, oculum atque animum ad vocem Φαρειν c) intendentis, quae hominum est propria, suspicuntur, singulare prodigio factum esse, ut gallus, humana voce mens, apostolum ad resipicendum excitaret. Quae sententia non parum ponderis obtineret, si fide omnia digna forent, quae in annalibus rerum publice gestarum de animalibus sermone humano locutis passim leguntur.

Honi autem vocem cum ceteris animalibus communem esse, experientia constat, balatusque ouium, latratus canum, hinnitus equorum, barritus elephantorum, mugitus boum, fugitus leontum, ruditus asinorum, et garritus auium testantur. Et has quidem bestias sonis etiam inarticulatis internos affectus prodere, ex eo adparet, ubi, exempli causa, canem andium aliam vocem formare, quin domino suo ad blanditur, aliam, quum irritatus ringitur, aliam, quum cibum petat, et aliam, quum alienos adlatrat. Haec ubi animo complectimur, illius sermonis in mente venit recordari, qui in libro doctrinae Iudaicae, Talmudis nomen fortito, animalibus brutis passim tribuitur. Quia enim isti homines in sacris litteris colloquium serpentis cum Eua, d) et asinae cum Bileam legerant, e) immo quia Salomonem docuisse non ignorabant, volucres caelorum clandestina peccata in apricum proferre, f) et lobum homines convocare ab animalibus instituendos, g) luxurianti suo ingenio seruientes animalium confabulationes vel mutuas vel cum deo, angelis atque hominibus communisci non dubitarunt. Quo autem consilio hoc fecerint, docti-

simus

a) in Gemar. cod. Ioma.

b) in Tempe Heluet. T. IV. Sect. I. p. 1. sqq.

conf. Hadr. Relandi Orat. de galli cantu Hierosolymis auditio, in Temp. Helu. T. IV. p. 35. sqq. I. C. Biel Comment. in Biblioth. Brem. Cl. VI. p. 1041. sqq. D. G. Werneyi Diff. de Gallo gallinaceo, Petri monitore, Jen 1728. et Io. Doitsma Obs. in Museo Brem. T. I. p. 377.

c) Matth.

XXVI, 75.
f) Cohel. X, 20.

d) Gen. III, 1 sqq.
g) Hiob. XII, 7.

signus illius gentis magister; MAMMONIDES h) indicat, scilicet, ut discen-
tium ingenii acuerent, et vulgus per fabulas facilime doceretur. Quibus
WAGENSEILIVS hanc causam addit, i) ut taedium, quod difficillimia-
rum disputationum contentio in animis discipulorum pariebat, magistri
hac ratione abstergerent, et dogmata seueriora hisce amoenitatibus veluti
condirent et temperarent.

Hac mente eam figuram, quam Protopopoeiam rhetores adpellant,
frequentissime suis in libris adhibent, orationi, quod sibi persuadent, si-
gnare vel gratiam vel gravitatem conciliatur. Quo sensu Hillelem
magistrum ceteros scientia longe antecellente, cum montibus, vallibus,
arboribus atque herbis confabulatum esse, nugantur. k) Lapidem autem
verba fecisse, R. Sal. IARCHI l) adfirmat, verba scriptoris sacri: Iacobus
sex, quae in eo loco erant, pro puluino usus incubuit: ita explicans: lapi-
des mutuo contendere cooperunt, quorum hic dicebat: super me Iacobus
caput suum ponat: alter autem eundem honorem sibi vindicabat. Quid?
quod ipsis litterarum elementis facultatem sermocinandi adscriperiat?
Quum enim Deus iam in eo esset, ut mundum conderet, singulas alpha-
beti literas à Deo petuisse subulantur, ut se adiuuantibus in efformanda
hac rerum universitate uteretur. m) Alio vero loco Deus legitur sermo-
nem habuisse eum Mem, semel media in dictione clauso, n) et semel in
fine dictiois aperto; o) alibi autem colloquium litterae Iod. cum Deo
commemoratur. p)

Sed, his missis, eos iam sermones audiamus, quos animalia bruta
edidisse, iidem Iudeorum magistri narrant. Et initium quidem ab ea
columba facimus, quam Noachus, terra aquis leuata, ex arca emittebat.
Namque ad verba historiae sacrae: q) rediit evulsum oliuae folium rostro
geslans; Talinudistae addunt: r) columba illa coram deo haec verba loque-
batur: ô domine mundi, iube cibum meum in posterum tua ex manu porri-
gendum, neque ab hominibus expectandum. Pari vero modo etiam corvum
ex arca ablegatum cum eodem patriarcha disputasse, eiusque consilium
reprehendisse, alio loco traditur, s) ibique etiam colloquium Noachi cum
aque phoenice institutum legitur. Imo, quid aliquando anseres cum gallinis fer-
mocinati sint, eos non fugit. t) Porro audierunt, quid gallus cum gallina
confabuletur. Ita enim audacter pronuntiant: u) gallus gallinam ad ob-
sequium permoturus, ait: ego novam vestem tibi comparabo, quae usque ad
talos

h) in præfat. ad סדר נשים.

k) Tract. טרattività Cap. XVI. f. 13.

m) Sohar. col. 15.

p) Ialkut. Schism. in 1. Reg. fol. 31. nu. 195.

r) Tract. טרattività f. 18. col. 2.

t) Eisenmengers Entdeckt. Iud. P. I. p. 49.

i) in præf. ad Tela ignea Sat. p. 62.

l) Commentar. in Gen. XXVIII, II.

n) Ies. IX, 6.

o) Nehem. II, 13.

q) Gen. VIII, II.

s) Tr. Sanhedr. fol. 108. col. 2.

u) Erubhin f. 100. col. 2.

tulos pertinet, et cristam meam amittam, nisi promissis sterco. Neque ea ignorant Iudei, quae Ionas cum pīse disputauit, quin ventre eius pro hospitio uteretur. w) Et quis eum bovem non miretur, qui, à sacrificiis Baaliticis immolandus, x) disertis verbis obsequium detrectavit, si fides Iudeis habenda, qui in eam historiam haec commentantur: y) Elias ad sacerdotes Baalis dicebat: accipite duos iuuenços, eosque paru genellos, ex una matre natos, atque ad unum praesepe pastos. Quo facto fortē coniiciebant, exploraturi, uter Iouae et uter Baali esset immolandus? Et ille quidem recta via neque coactus Eliam sequebatur; hunc vero omnes sacrificiū loco mouere non poterant. Tandem, quā nihil efficerent, Elias bovem his verbis compellabat: sequere duces tuos. Iuuençus autem, auditibus omnibus ac singulis, distincta voce respondebat: quia nos ambo uno ex utero egressi sumus, iniustum foret, si alter ad deum placandum, alter ad irritandum adhiberetur. Quā obiectionem Elias ita refutabat, dicentes: etiam duces tuos sequeris, culpa tamen vacabis, quia etiam per te nominis divini gloria manifestabitur. Quo auditō iuuençus regessit: ego vero iuro, me loco non cessurum, nisi tu ipse in manum sacrificiorum me tradideris. Quā igitur Elias hoc tentasset, factum est, quod legitur: y) Baalitiae iuuençum accepérunt, quem Elias ipsis tradebat.

Porro serpentes humano sermone usos, Edomi exitium praeontiasse, z) et Davidem alio tempore cum rana colloquium habuisse, iidem Iudei nugantur. a) Huius generis autem assianas ab his ad Muhamedanos transisse, ex horum Alcorano discimus, in quo eximia Salomonis sapientia inter alia ex eo probatur, quod rex ille cum auibus et animalibus brutis colloqui potuit. Quā enim haec aliquando coram Salomone conuenissent, et multitudine premerentur, Salomo, formicarum insertus, harum unam ad se vocauit, eique certa verba dixit. Haec vero statim deinde reliquias ita admonuit: iubet rex, ut cito in cæternas vestras recedatis, ne conculcetmini. b) Et quia upupa hoc a conventu absuerat, rex indignatus, poenam illi inferendam edicebat. Mox vero aduolans ea multis verbis se excusabat, quod in regno Sabae fuerit, et reginam ibi viderit, quae solem adoraret. Quo auditō, Salomon upupam non solum impune dimittebat, sed etiam cum litteris et munieribus ad eandem reginam illam allegabat, eamque ed se inuitabat, o)

Non autem solos Iudeos et Muhamedanos loquela bruis animantibus tribuisse, sed gentes etiam profanas eadem et sensisse et docuisse, ex iis intelligimus, quae litterarum monumentis consignata reliquerunt. Et

w) R. Elieſer Capitul. c. 10.

x) Ialkut chadash f. 26. col. 3: num. 40.

y) 1 Reg. XVIII, 26.

z) Midrash Cohel. f. 533 col. 3.

chadash. fol. 65. col. 3.

a) Ialkut.

b) Surat. Namli, c. 27.

c) 1. c.

Et alii quidem in genere de animalibus hoc adfificant, nullam certam
 speciem nominatim indicantes. Huc pertinet, quod VIRGILIVS memo-
 riae prodidit, ubi prodigia recenser, quae tam caedem Caesaris, quam
 bellum ciuilis Augusti atque Antonii contra Brutum et Cassium porten-
 derunt, inter quae refert pecudes infandum loquutas: d) id quod LVCA-
 NVS repetit, canens: e) *Tum pecudum faciles humanae admurmura lin-
 guae, etc.* Omnim autem saepissime boues vocem humanam edidisse le-
 guntur, quod poeta admiratur, audiens, factum vocales praecinuisse boues.
 f) Ita MOSCHVS g) bouem cum Europa colloquente ostendit: την
 δ' ὡδὸς προτεφωνεεν ἐγκυνσαντος βοες, h. e. *bos corniger eam adlocutus est*.
 Et quidem Romae boues humana voce semel atque iterum ciuium aures
 atque animos terruisse, scriptores passim tellantur. Nam IVLIVS OBSE-
 QVENS Scipione Nasica, Cn. Martio, Seruio Flacco, Q. Calpurnio, C.
 Claudio, et M. Perpenna consulibus hoc factum esse, adfificant. h) Inpri-
 minis autem vox illius bonis consuli Cn. Domitio terrorem incutiebat, qui
 LIVIO teste, i) disertis verbis exclamabat: *Cave tibi Roma!* Quam vo-
 cem, interiecto tempore, aliquoties repetitam fuisse, idem historiae Roma-
 nae conditor adficit: k) id quod APPIANVS etiam his verbis pro-
 bat: l) βοες φωνην αἰδησπεις αφηνει, *bos vocem humanam emisit*. Haec
 VALERIUS MAX. suo testimoniō corroborat, ita narrans: m) *P. Vo-
 lummio et Seruio Sulpicio Coss. bos, mugitu in sermonem humanum con-
 verso, nouitatem monstri animos omnium audientium exterruit.* Quoties
 autem hoc siebat, toties senatum, ad deos expiandos, non in curia, sed sub
 dio habitum fuisse. PLINIVS docet. n) Simile fere prodigium de Phryxi
 arietē APOLLONIVS refert, o) qui, quam Helle in ponto submergere-
 tor, ex eo tempore nomen Helleponi nacto, αὐδονας αἰδησπειν πέσομεν,
 humanam vocem edidit. Quod TZEZES etiam testatur, p) τον οὐρανον
 αἰδησπειν φωνην λαλησσας καταστρατεύεται βεληνην αἰαργγελον, huma-
 ni arietē humana voce locutum omnes ei insidiās aperuisse. Inter equos autem,
 humanam vocem imitatos, primum locum occupat Xanthus, generosus ille
 fortissimus Achillis equus, qui domino suo in bellum profecturo oratione
 decem versibus constante, mortem vaticinabatur, quam HOMERVS q)
 repetit, suam de hoc facto sententiam ita exponens, ut statuat, hanc loci
 quendi facultatem diuinitus equo fuisse concessam. Ita enim ille: r)

τον

d) Georg. I 478.

g) in Europ. Idyll. II. 149.

i) Lib. XXXV.

m) L. XII. 3.

L. I.

404. 407.

e) Pharsal. L. I. 561.

k) L. XXIV. XXVII. XXVIII. LI.

n) Hist. Nat. L. VIII. Cap. 4.

p) in Lycophr. p. 8.

408. sqq.

f) Tibull. L. II. El. 5.

h) De Prodigis Cap. 74. 85. 86. 113.

l) Civ. 4.

o) Argonaut.

r) l. c.

τον δ' αργόν υπὸ Συγοφίν πέριστεφη πόδας αἰολος ἵππος,
αὐθεντα δ' εἴδης θεος λευκαλεος Ἡρη. h. e. hunc autem ἀ-
ιγον ἄλλος εστιν equus celer pedibus, quem pulcra dea Iuno fecerat voca-
lēni. Ab hoc hand alienum illud prodigium videtur, quod OPPIANVS
decantat: s)

ἵππος ἐν ὑπέρηφῃ δηξεν ποτε δευτερας σιωπης
καὶ φυσεως θετμης ὑπερεδεμε, καὶ λαβεν ἡχην
αἰρομενη καὶ γλωσσαν ὄμηρον ἀνθρωποιν. i. e. equus aliquan-
do in pugna vincula silentii rupit, et transfluit leges naturae, adsumens
vocem et sermonem humano similem. Talem admirationem etiam equus
Adraſti, Argiūorum regis, Arion dictus, merebatur, quem STATIVS
praesagum, t) PROPERTIVS autem vocalēm adp̄llat, canens; u)

Qualis et Adraſti fuerit vocalis Arion,

Triflis ad Archemori funera viator equus. etc.

Ex elephantorum classe ille in medium prodeat, quo rex Indiae, Porus, in
pugna cum Alexandro M. usus legitur, w) dominum suum his verbis mo-
nente: x) Δεσποτα βασιλεύ, το γενος ἀπὸ Γηγασιν πατρογάν, μῆνες εξ
ἐνοτητας Ἀλεξανδρες ποιητης, h. e. domine rex, qui à Gegasio genus ducis,
ribil contra Alexandrum proficies, quia hic pro Iouis filio habebatur. Canem
etiam loquutum esse, ex Mucio Iustinopolitanu. y) his verbis MAIOLVS
refert: z) Quum Petrus apostolus cani Simonis Magi p̄acepsisset, ut domino
suo muntiaret, Petrum accēſſe, canis absque mora voluntati apostoli satisfecit.
Alium canem Arimini in Italia cost. C. Mario et C. Flacco verba fecisse.
IVL. OBSEQVENS narrat. a) De mula autem loquente haec litteris prodita
prostant: b) Quum reliquiae sancti Stephani protomartyris ex urbe Hieroſo-
lyma Chalcedonem veherentur, et iam usque ad Conſtantinopolin perlatas effint,
mulæ, adſtante clero et Metrophane, illius urbis episcopo, ſubſliterunt, cur-
rumque ulterius trahere detrectarunt, neque minis neque flagris commoueri
potuerunt. Tandem una earum, omnibus audientibus, haec verba pronuntia-
uit: quousque vero laboratis? hoc loco sanctum deponi oportet. Id quod
non modo factum, sed eo etiam loco in rei gestas memoriam templum
ab Imperatore Constantino M. conditum fuit. Alium autem mulum, in
Mesopotamia ē terra aſcendisse, ἡμιονον ἀνθρωπων φῶην φθεγγομειον,
humana voce loquentem, et hoſtium irruptionem in Arabiam praenuntiasse;
THEOPHANES testatur. c) Aſinum etiam, quo Bacchus vetus fuit, pro
praemio vocem humanem retulisse, auctor est HYGINVS. d) Bocchoro
autem,

- s) Cyneget. L. I. 226. t) Thebaid. VI. 424. u) L. II. w) Curt.
L. VIII. 9. x) Plutarck. de flumin. y) Hist. Sacr. L. I. c. 20.
z) Dier. Canicular. Colloq. VII. p. 245. a) c. IX. b) Metaph.
apud Lipoman. T. VI. ad XI. Aug. c) ad an. 749. d) Astron.
L. II. in Cancro.

autem, agnum loquentem regis in Aegypto dignitatem praedixisse, EVSE-
BIVS et FVLGOVS adfirmant: e) quod etiam SVIDAS testatur his ver-
bis; f) ἐν Αἰγυπτῷ ὁ Φατνός ἀνθεπειρα Φωνὴ λελάληκε τὰ μελλοντα.
h) e) agnus in Aegypto, ita dicunt, voce humana futura promuntianuit. Ex
numero animalium volatilium psittacus primo loco in censum venit, cuius
docilitatem ad formandum sermonem APVLEIVS g) et PLINIVS his
verbis indicant; h) ad disciplinam humani sermonis eo est facilior, quo latior
ei est lingua, quam ceteris animalibus, et eo promptius verba hominis profatur,
patentiore plectro et palato. Id vero, quod dicit, ita similiter nobis canit,
vel potius eloquitur, ut, eius vocem si audias, hominem putas. Id quod de
seipso psittacus apud MARTIALEM testatur: i)

Psittacus à vobis aliorum nomina discam,

Hoc didici per me dicere: Caesar ave!

ille vero, qui Corinnae in deliciis erat, ab OVIDIO singulari monumento
cohonestatur. k) De hoc enim ita canit:

Non fuit in terris vocum simulantior ales,
Reddebas blaeso tam bene verba sono.
et paucis interiectis:

Plenus eras minimo, nec prae sermonis amore

In multis poteras ora vocare cibos.
porro iam morti, vicinus piis verbis dominae suae valedicit;

Nec tamen ignauo stupuerunt verba palato:

Clamauit moriens lingua, Corinna, vale.
et tandem his spiritum exhalat:

Ora fuere mihi plus ave docta loqui.

Haec PLINIVS suo testimonio comprobat, qui, psittaci, inquit, l) super
omnia humanas voces reddunt sermocinantes. Inprimis autem memoratu
dignum videtur, quod ZONARAS refert. m) Quum nempe Basilius Impe-
rator filium Leonem in carcere coniectum vinculis mancipasset, quod
patris vitae iusticias fecerat, et iam oculos illi erui insisset, psittacus, qui
seruum Leonis, quem habuerat, fidelissimum, hoc domini satum instans
lugentem et clamantem audierat: δ' Leo, Leo! eandem querelam saepissime
repetit. Quia vox ira Imperatoris ita mitigata fuit, ut filio veniam daret
et vitam indulgeret. Corvo etiam sermonem PLINIVS tribuit, n) quem
sutor Romae, imperante Tiberio aluit, consuetudine eo perductum, ut
singulis

e) De prodigiis L. I.

b) H. N. L. XI. 42.

l) Hist. Nat. L. XI. 42.

f) in ἀριστον.

i) L. XIV. Epig. 73.

m) in Basil. M.

g) Florid. p. 348.

k) Amor. L. II. El. 6.

n) l. c. L. X. 43.

singulis mane in curiam protolaret, et primo Tiberium, deinde Germanicum, illo porro Drusum, et ultimo loco uniuersum populum salutaret. Agmen claudat cornix, quam idem PLINIVS refert. o) Roma se vidisse ex provincia Baetica adlatam, et verba iusto ordine pronunciantem. Magiori autem in admiratione illa fuit, quae, SVETONIO auctore, p) paucos antemenses, quam Imperator T. Fl. Domitianus occideretur, in Capitolio haec verba eloqua est: ἐσαὶ πνεύμα καλῶς. Quae poeta ita transtulit: Nuper Tarpeio quae sedit culmine cornix, Eſt bene! non potuit dicere, dixit: Erit.

Et haec verba boni omnis cauſa iam merito repetimus, ubi invenis felicis ingenii et probatorum morum,

MICHAEL KLEMMIVS,

Weigmannsdorf. Mys.

nosta ex disciplina dimitti iusta cum laude debet. Nam sicut ille cum eximiis naturae dotibus inexpugnabilem discendi cupiditatem et impigrum honestatis studium semper coniunxit: ita sibi tantum praefidii linguis et artibus, quas cancelli scholastici capiunt, comparavit, ut non sit, quod de progressibus eiusdem in academia faciendis dubitemus, ut potius verbis corui iam nominati auspicio omnia fausta eidem auguremur: Εσαὶ πνεύμα καλῶς; Quae his numeris includere liceat;

Nuper quem vidi discentem, his saepe probauit:

EST BENE! dimissum spes comitatur; ERIT!

Antequam vero ille officinam, in qua tirocinia posuit, relinquat, suum esse putat, specimen diligentiae edere, et oratione metrica Bacchanalia profana detestari. Quod argumentum eo gratius auditoribus fore speramus, quo accommodatus ad praeseatis tempus videtur, quod passim istis illecebris profanatur. Difcedentem religiosis votis et precibus prosequetur

Gottlieb Heinrich Helmricht, Dobrilug. Lusat.

oda Theotisca eximum preium virtutis complexurus, cuius fundamento vera felicitas hominum innititur, et cuius opera omnia vitae beatae ornamenta comparantur.

Vos, PATRONI ac FAVTORES, ea, qua par est, humanitate rogamus, ut cras, finitis ante meridiem sacris, conatum iuuenium peroratorum exoptatissima Vestra praesentia cohonestare, et Vestrum erga litteras elegantiiores fauorem declarare velitis, P. P. Freiberg.

d. IX. Apr. A. R. G. MDCCLXVII.
p) in Domit. c. 23.

Yb-627

ULB Halle
001 508 164

3

(811148)

TA→OL

VD18

B.I.G.

Black

3/Color

White

Magenta

Red

Yellow

Green

Cyan

Blue

Farbkarte #13

8
7
6
5
4
3
2
1
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
Centimetres
Inches

SERMONES ANIMALIVM BRVTORVM

TESTIMONIIS ATQVE EXEMPLIS

PROBAT

ATQVE

AD ORATIONEM

VALEDICTORIAM

COMMITITONIS PROBI AC INDVSTRII

INVITAT

M. IO. GOTTL. BIDERMANN. R.

FREIBERGAE,

Litteris SAM. FRIDER. BARTHELII.

CXXII.

122

